

Åtgärder för jobb och omställning

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 2008/09:97 Åtgärder för jobb och omställning samt motionerna 2008/09:Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s), 2008/09:Fi16 av Lars Ohly m.fl. (v) och 2008/09:Fi17 av Peter Eriksson m.fl. (mp).

Skatteutskottet yttrar sig över frågan om en skattereduktion för reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad (ROT-arbeten).

Skattereduktion för ROT-arbete

Propositionen

I propositionen lägger regeringen fram förslag som syftar till att värna jobb och sysselsättning. De arbetsmarknadspolitiska insatserna förstärks och inriktas på den svaga konjunkturutveckling som väntas under 2009 och 2010. Därtill föreslås ytterligare åtgärder som förbättrar tillväxtförutsättningarna på såväl kort som lång sikt. På så sätt stärks möjligheterna för långtidsarbetslösa att komma in på arbetsmarknaden samtidigt som efterfrågan på arbetskraft inom bygg- och anläggningssektorn stimuleras.

Regeringen bedömer att systemet med skattereduktion för hushållsarbete nu bör utvidgas till att omfatta även arbete i form av reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad (ROT-arbete). Endast den som äger ett småhus eller en ägarlägenhet eller som innehar en bostadsrätt bör kunna få skattereduktion för ROT-arbete. Skattereduktionen bör omfatta ROT-arbete som utförts och betalats fr.o.m. den 8 december 2008. Satsningen bedöms motsvara ett skattebortfall på ca 3,5 miljarder kronor per år.

Eftersom åtgärden medför en viss kostnadsökning kommer regeringen att se över Skatteverkets och Sveriges Domstolars förvaltningsanslag.

Motionerna

I motion Fi15 yrkande 3 av Mona Sahlin m.fl. (s) anføres att det är bra att ett ROT-avdrag kommer att införas. De vill dock att det även inrymmer ombyggnad av flerfamiljshus, särskilt miljonprogrammen. Motionärerna vill se fler attraktiva, tillgängliga och klimatanpassade bostadsområden. Byggtjänster som leder till minskad energianvändning ska särskilt uppmuntras. ROT-avdraget ska vara tidsbegränsat. Ett permanent ROT-avdrag är enligt vad som anføres ingen klok lösning för att skapa jobb när jobbkrisen fördjupas. De anser att det är anmärkningsvärt att bostadsrättsföreningar och hyresrätten över huvud taget inte ska omfattas.

I motion Fi16 yrkande 11 av Lars Ohly m.fl. (v) anføres att åtgärden bör vara tidsbegränsad och gälla under perioden den 8 december 2008–31 december 2009. De framhåller att det är genom att tidsbegränsa ROT-avdraget som man uppnår att investeringar tidigareläggs. Ett ROT-avdrag måste omfatta alla fastighetsägare, alltså även ägare av hyreshus. Detta eftersom avdraget ska vara neutralt mellan olika boendeformer. Dessutom blir selsättningseffekten av ROT-avdraget större om alla fastighetsägare får del av det. Skattereduktion bör medges med 30 % av kostnaden för byggtjänster. För småhus kan skattereduktionen uppgå till högst 10 500 kr, för en privatbostadsrätt till högst 5 000 kr och för ett hyreshus kan skattereduktion uppgå till 20 000 kr. ROT-avdrag som syftar till miljöförbättrande åtgärder och energieffektivisering bör premieras särskilt.

I motion Fi17 yrkande 2 av Peter Eriksson m.fl. (mp) anføres att det aviserade ROT-avdraget är alltför begränsat och inte ställer tillräckliga krav på energieffektivisering och andra miljöåtgärder kopplade till avdraget. Det innebär dessutom att renoveringar i hyresrätter och i fasader på hus ägda av bostadsrättsföreningar inte kan komma i fråga trots att det är i just flerfamiljshus de största behoven finns. Regeringen bör återkomma med förslag som omfattar alla bostadshus och som styr mot energi- och miljöåtgärder.

Utskottets ställningstagande

Den 1 juli 2007 infördes en permanent skattereduktion för hushållstjänster. Syftet med skattereduktionen är att omvandla svart arbete till vitt arbete samt att möjliggöra för kvinnor och män att öka sin tid på arbetsmarknaden (prop. 2006/07:94, bet. 2006/07:SkU15). Den 1 januari 2008 kompletterades reglerna med en skattereduktion för hushållstjänster som tas emot som löneförmån (prop. 2007/08:13, bet. 2007/08:SkU7). I proposition 2008/09:77 föreslår regeringen att privatpersoner ska kunna få skattelättnaden direkt vid köpet av hushållstjänster och att skattereduktion ska kunna tillgodoräknas om arbetet utförs av person som inte har F-skattsedel och som inte heller bedriver näringsverksamhet. Avsikten är att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 juli 2009. Utskottet har tillstyrkt förslagen i betänkandet 2008/09:SkU22.

Frågan om skattereduktionen för hushållstjänster även bör omfatta hushållens utgifter för byggtjänster har aktualiserats i olika sammanhang. Redan när skattereduktionen infördes anförde regeringen att det finns skäl som talar för att även utgifter för byggtjänster ska berättiga till skattereduktion. Mot bakgrund av att konjunkturen för byggnadsarbeten var stark samt av budgetmässiga skäl gjorde emellertid regeringen bedömningen att det då inte var lämpligt att inkludera ROT-arbeten. I ärendet framhöll utskottet för sin del att en framtida permanent utvidgning av tillämpningsområdet till ROT-arbeten är angelägen för att motverka svartarbete inom denna sektor.

Frågan har också väckts inom byggbranschen. Byggbranschen i samverkan (BBIS) har i sitt åtgärdsprogram Krafttag mot svartarbete bl.a. lagt fram förslag om en permanent utvidgning av skattereduktionen för hushållstjänster till byggtjänster eftersom detta är ett effektivt sätt att göra svarta jobb vita inom hushållssektorn.

Enligt utskottets mening bör målet att få fler i arbete och bekämpa människors utanförskap vara en självklar och central utgångspunkt vid utformningen av de åtgärder som vidtas för att möta nedgången i ekonomin. Åtgärder som vidtas för att mildra konjunkturedgången ska vara strukturellt riktiga. De ska därmed förbättra förutsättningarna för varaktigt hög sysselsättning samt hög och stabil tillväxt, även på sikt.

Det finns enligt utskottets mening starka skäl att ge skattereduktion även för ROT-arbete i hushållen. I likhet med vad som gäller för det hushållsarbete som omfattas av nuvarande regelverk om skattereduktion finns problem med svartarbete också inom "ROT-sektorn". Det kan på goda grunder antas att en skattereduktion för ROT-arbete medför att arbeten som annars skulle ha utförts i egen regi eller genom svartarbete i stället kommer att utföras av beskattad arbetskraft. Svensk ekonomi befinner sig i en konjunkturedgång. I byggsektorn kan en märkbar försvagning noteras jämfört med när systemet med skattereduktion för hushållsarbete infördes 2007. Med en skattereduktion också för ROT-arbete skulle efterfrågan på sådana tjänster öka, vilket innebär att volymen av byggnadsarbeten ökar. Skattereduktionen bidrar därmed till att upprätthålla produktionen och sysselsättningen i byggsektorn.

I likhet med regeringen gör utskottet bedömningen att långsiktiga och strukturella skäl, dvs. behovet att minska svartarbetet och öka arbetsutbudet, samt konjunkturpolitiska skäl, gör att det nu är lämpligt att inkludera ROT-arbete i det nuvarande systemet med skattereduktion för hushållsarbete. Den som har utgifter för ROT-arbete kan därmed få skattereduktion. Eftersom skattereduktionen syftar till att minska svartarbetet och att öka arbetsutbudet genom mindre eget arbete bör möjligheten till skattereduktion riktas till den som har det egentliga underhållsansvaret för sin bostad. En förutsättning för skattereduktion bör därför vara att ROT-arbetet avser ett småhus, en bostadsrätt eller en ägarlägenhet.

Utskottet anser att det är rimligt att åtgärden begränsas till det område där det finns ett långsiktigt behov att bekämpa svartarbete och få till stånd ett ökat arbetsutbud och är således inte berett att tillstyrka förslagen om ett utvidgat ROT-avdrag som omfattar alla ägare av flerfamiljshus. Skattereduktionen bör således endast omfatta enskilda personer som renoverar sina egna bostäder.

Med det anförda instämmer utskottet i regeringens bedömning och avstyrker motionsförslagen.

Stockholm den 17 februari 2009

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s), Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s), Ulf Berg (m), Jörgen Johansson (c), Raimo Pärssinen (s), Gunnar Andrén (fp), Lena Asplund (m), Lennart Sacrédeus (kd), Fredrik Schulte (m), Britta Rådström (s), Åke Sandström (c), Helena Leander (mp), Hans Olsson (s), Birgitta Eriksson (s) och Peter Pedersen (v).

Avvikande mening

Åtgärder för jobb och omställning (s, v, mp)

Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Britta Rådström (s), Helena Leander (mp), Hans Olsson (s), Birgitta Eriksson (s) och Peter Pedersen (v) anför:

Vi är kritiska till regeringens senfärdighet när det gäller åtgärder för att klara nedgången på arbetsmarknaden och när det gäller att hantera kärnproblemet i form av problemen på finansmarknaderna. De åtgärder som regeringen föreslår kom först efter att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet satt press på regeringen. Genom sin oförmåga och sitt bristande engagemang bidrar regeringen till att lågkonjunkturen blir djupare än nödvändigt.

Redan i november 2008 lade vi fram förslag som syftade till att bromsa den negativa utvecklingen och samtidigt främja Sveriges internationella konkurrenskraft. Detta mot bakgrund av att det stod klart att den globala finanskrisen medför att konjunkturen försämras snabbare än väntat i Sverige.

I syfte att stimulera till fortsatt verksamhet inom byggsektorn föreslog vi att en skattereduktion för kostnader för reparation och underhåll samt om- och tillbyggnad av småhus och hyreshus (ROT-avdrag) skulle införas med omedelbar verkan. Våra förslag avslogs.

Det är bra att regeringen nu har kommit fram till att ett ROT-avdrag behövs. Men det finns problem med det ROT-avdrag som regeringen planerar att genomföra. Det mest anmärkningsvärda är att bostadsrättsföreningar och hyreshus inte omfattas. Vi vill att ROT-avdraget ska omfatta alla flerfamiljshus. Vi vill se fler attraktiva, tillgängliga och klimatanpassade bostadsområden, och det finns stora behov av underhåll och investeringar i energieffektivisering i de s.k. miljonprogrammen. ROT-avdraget bör också vara neutralt mellan olika boendeformer. Ett kommande ROT-avdrag måste därför även omfatta bostadsrättsföreningar och hyreshus.

Sysselsättningseffekten blir större om ROT-avdraget även omfattar bostadsrättsföreningar och hyreshus, och detta är viktigt om de fallande bygginvesteringarna och den ökande arbetslösheten ska kunna motverkas. Antalet varsel inom byggsektorn har tredubblats på ett år, enligt Arbetsförmedlingens statistik, och arbetslösheten förväntas öka kraftigt under innevarande år.

Det ROT-avdrag som regeringen planerar ställer inte heller tillräckliga krav på energieffektivisering och andra miljöåtgärder. Vi anser att ROT-avdraget bör vara särskilt inriktat på att uppmuntra energieffektiviseringar och miljöförbättrande åtgärder.

För att nödvändiga byggnadsarbeten på småhus och flerfamiljshus ska tidigareläggas och genomföras under lågkonjunkturen föreslår vi att ROT-avdraget tidsbegränsas. Att införa ROT-avdraget permanent är ingen klok lösning om man vill skapa jobb nu när jobbkrisen fördjupas.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om ett tidsbegränsat ROT-avdrag som omfattar alla bostadshus och styr mot energieffektivisering och miljöförbättring.